

GAZETA TRANSILVANIEI

Abonamentul: pentru Austro-Ungaria pe un an 24 cor.; pe 1/2 an 12 cor.; pe 3 luni 6 cor., pentru România și streintate pe un an 40 lei; pe 1/2 an 20 lei.

ZIAR POLITIC NAȚIONAL.

Apare seara, în fiecare zi de lucru.

Redacția și administrația: Strada Prandului Nr. 15. Inseratele se primesc la administrația. Prețul după tarif și învalabil. Manuscrisurile nu se înapoiază. TELEFON Nr. 226.

Cauzele unui războiu modern.

II.

Germanii vor să aibă Levantul și Canalul Suez — constată cu mare revoltare profesorul Lévy-Bruhl. Dar tot atunci eminentul savant francez uită să adăogă, că Englezii vor Calais-ul și vor să-și asigure pentru totdeauna Arabia, ca să nu fie amenințați de Turcia, tot atunci Lévy-Bruhl uită să adăogă că fiecare putere belligerantă are un ideal integral. Bulgaria vrea Macedonia, Serbia a vrut Bosnia și Herțegovina, Rusia a vrut Maramurășul, Silezia și Berlinul, Franța a vrut Alsacia și Lorena, dar dacă nu poate să se achite de dorul revanșei este îndestulată dacă armatele ei cuceresc o insulă grecească: Corfu.

Lévy-Bruhl confundă însă noțiunile și scuză atitudinea „națională” ale capitalismului francez, pentru a vocifera în privirea „pericolului german”. De fapt „pericolul german” nu există decât în operele unor autori entendiști. Germania nu a pornit în războiu cu tendințe de cucerire, căci evident, dacă ar fi avut astfel de tendințe făcea războiul când Rusia gemea sub tălpile Mongolului și când Anglia usurară nu era încă aliată cu Franța. Și care ar fi fost atunci șansele de reușită ale Puterilor centrale, când aceste erau încă în alianță militară cu Italia și România?

Oliver Lodge și Pareto nu descoper nici un amănunt nou în conflația europeană. Pareto încearcă să defineze războiul din punct de vedere sociologic și amintește în principii lui Monroe, fitește, aplicat Germaniei. După părerea lui Pareto războiul actual nu este nici comercial, nici mercantil, nici idealist. El este pur și simplu un eșec al capitalismului, căci după războiu orice sistem capitalist va eșua. Pareto poate avea toată dreptatea, căci telegramele ne anunță deja caziul din Paris, la care puterile militare de astăzi vor să intre în alianță economică și să declare definitiv războiul puterilor centrale. Probabil însă Pareto nu este discipolul lui Kropotkin, unul dintre cei mai mari savanți ai Rusiei, care în lunile trecute, analizând într-o revistă socialistă din Geneva cauzele războiului ajunge la concluzia că războaiele moderne sunt pornite de capitaliști, care astăzi reprezintă autoocrația dinioară monarhică.

Capitaliștii rusești au pornit războiul Rusiei în privirea Japoniei. Capitalismul belgian s'a răsunat în Congo și capitalismul englez a nimic viața constituțională a Burilor. Capitalismul a făcut și astăzi războiul mondial. Care capitalism? se întreabă Kropotkin și răspunde: toate capitalismele au vrut războiu, căci au avut lipsă de tensiune teritorială. Capitalismul avea lipsă de teren și pentru a-l câștiga, s-a iscat războiul actual, care nu va putea reveni în vechea alvie decât atunci, când capitalismele de pretutindeni își vor asigura ființa și vor acapara pământul necesar dezvoltării lor.

Oliver Lodge atacă imperialismul german și spune că prusianismul este moartea culturii europene. Dacă cultura europeană este reprezentată prin opera lui Lodge, atunci prusianismul nici nu săvârșește mare crimă sucombându-o. Lodge nu trebuie să uite că imperialismul german nu este mai intolerant de cât cel englez. Lodge amintește încă și pe Hansi, desenătorul alsacian, dar uită să amintească pe Slatin Paș, pe Kitchener, pe Cecil Rhodes și pe lord Roberto, călăii imperialismului britanic. După părerea lui Lodge Bismarck a introdus în Europa sistemul teroarei și al umilirii popoarelor. — Și Edward Grey ce-a introdus în Europa? A introdus în politica mondială „respectarea micilor constituțiuni”? A triumfat principiul naționalităților? Dar presiunile făcute Greciei? Anglia luptă pentru civilizația europeană? Și Germania a intrat în alianță militară cu o putere militară din Asia, cu Japonia? Lodge susține că războiul nu s'a sfârșit până ce Kaiserul nu va fi surghiunit pe insula Sfintei Elena. Ce va zice la aceasta Poincarre? Doar Anglia a mai trimis odat pe cineva în exil. Era Napoleon, făuritorul Franței...

Resumând opiniile savanților streini ne convingem că nici dănișii, savanții, nu sunt obiectivi și se lasă caziopți de-un romantism, inutil. Savanții englezi, francezi și italieni în loc să judece fenomenele sociale care au produs războiul — critică atitudinii. Un Lodge, un Pareto și un Lévy-Bruhl în loc să aibă curajul a scrie, ce le dictează simțul convingerei lor științifice, se condează bestiei lacome care astăzi poartă în ghiarele-i trupul păcii europene...

Un viitor Carlyle ar putea să judece peste câteva decenii și războiul actual și atunci poate părerea savantului ar fi foarte nefavorabilă actualilor conducători ai națiunilor.

Perspective economice.

— Crestături vechi și nouă. —

De G. Todică.

Multe din institutele noastre financiare încep a se neliniști din cauza abundenței actuale de numerar. Ecoul acestor îngrijorări s'au făcut redacția „Revistei Economice” din Sibiu și mai ales d-l Dr. Sever Dan, în „Românul” Nr. 42—1916. Cu toată liniștea pot întâmpina temerile de acest fel.

Abundența e fenomen trecător. Nu va dura decât în cursul războiului și cel mult un an după demobilizare.

Prin acesta am indicat și motivele.

Băncile bine conduse vor afla imense terene de activitate roditoare în pacea ce va să fie. Dacă războiul actual are o mie și o sută de părți rele, poate avea și 99 părți bune, dacă se vor și exploata. Dacămădată una și bună e, că țăriimea harnică scapă de datorii. Ca vitele își scoate sărăcia din casă. Sub acest raport, războiul cu scumpirea lui ia adus adevărată mântuire.

Altă parte bună e, că așezămintele noastre financiare vor trebui să se acomodeze împrejurărilor nouă. Dacă siliă, ca de voi bună, dacă nu vor să dispară. În definitiv, la ce s-au mărșit operațiile lor până acum? În a lua bani cu 4—8 la sută (depuneri și rescont) și a-i plasa cu 8—12 la sută (împrumuturi țărănești). Diferența, după scăderea speșelor de regie, rămâne a profit net.

Oncore excepțiunilor, dar majoritatea societăților noastre pe acți astfel a lucrat, astfel și-a împlinit misiunea precisată în... statute.

Evident, că așa nu mai merge.

Ei bine, va zice cineva, cum să mearg? Menirea institutiilor noastre de credit și economice este doar să acapareze capitalele disponibile și să-le chivernisească cinstit, evitând orice întreprinderi riscate.

Nimeni nu contestă, că aceasta e problema fundamentală a bănelor noastre, dar chivernisirea cinstită și întreprinderile riscate admit explicații de cea mai mare latitudine. Judecând strict, chivernisirea cea mai puțin riscată ar fi cea a bănelor noastre dacă tot capitalul acaparat cu acți și cu livrete l-ar depona la marile bănci din Pesta, Viena, Paris și Londra. Ar avea garanție non plus ultra, rizicul zero și... operație absurdă.

De altă parte, plasându și capitalul în cercetări de perpetuum mobile, ori de industrializare a unității de țintări, bănelile noastre ar face întreprinderi foarte riscate și operații... nu mai puțin absurde.

În vastul interval limitat de aceste cazuri extreme este loc pentru numeroase întreprinderi și operații cinste, raționale. Toate au un procent mai mic ori mai mare de rizic, dar toate au și

posibilitatea de câștig. Se pot alege după regiuni, oameni și împrejurări. Viața practică și trebuințele reale sunt școală mai bună decât ștaturile pe hârtie. Totuși reproduc câteva idei, cele-am schițat altădată, din diferite prilejuri și mai adăog câteva nouă.

(Va urma.)

Desbaterile din Duma.

Democrații ruși votează contra bugetului militar. Dorințe de pace.

Din Chișina se anunță:

Deputatul Scobelev luând cuvântul la discuția asupra bugetului, spune că la începutul războiului se părea multora că le va aduce Rusiei revizuirea multor idealuri din trecut. După o mașă fără să-și dea seama, au pus pe tapet chestiunea: cine a provocat războiul. Dacă pentru diplomați chestiunea rămâne deschisă, pentru popoare este clar că militarismul de pretutindeni este vinovat de mace ul de acum.

Calculând imensele cheltuieli de război în bani și oameni, deputatul Scobelev găsește foarte natural că în momentul de acum popoarele să ceară pacea.

Scobelev constată apoi cu bucurie, că vocea adevărată a războiului al culturii, și care nu este altul decât muncitorimea, răsună tot mai tare în Rusia în favoarea păcii.

Întrebându-se ce loc ocupă Rusia în tragedia războiului de acum, Scobelev constată că pe când chestiunile materiale ale Rusiei sunt mai mici decât ale celorlalte state aliate sau dogmane, în ce privește însă materialul omeneș, Rusia este aceea care cheltuește mai mult. Aceasta se explică prin faptul că culturală a Rusiei de care este vinovat guvernul. Criticând sistemul financiar al guvernului, Scobelev spune că numai guvernul cu politica sa de desorganizare, este pedică în calea progresului economic a Rusiei.

Social democrații ruși având în vedere cele petrecute dela începutul războiului, cred că, mai mult ca oricând, ei au acum tot dreptul să voteze contra bugetului militar.

La această declarație se asociază, votând contra bugetului, și partidul așa zis „studovic”.

Conscrierea și asentaarea tinerilor de 18 ani.

Foia oficială de ieri a publicat ordinul ministrului de honvezi, prin care se ordonă conscrierea cât mai grabnică a tinerilor, obligați la serviciul de g'otaji, născuți în anul 1898.

Afară de aceasta ministrul ordonă prezentarea la forurile militare a medicilor născuți în 1865 și a celor mai tineri, cari până acum n-au făcut serviciu militar. Deasemenea sunt provocați să se anunțe și indivizii născuți în Galizia și Bucovina, născuți în timpul dela 1 Ian. 1865—31 Dec. 1898, cari se află în Ungaria.

Conform ordinului ministerial, asentarea tinerilor născuți în 1898 va avea loc în timpul dintre 14 Aprilie—3 Mai n. a. c.

În Austria s'a fixat deja termenul intrării sub arme a celor născuți în 1898 și anume pe ziua de 3 Mai. În Ungaria se va fixa termenul intrării sub arme mai târziu.

Verdun și apărătorii lui.

Din Geneva se anunță:

„La Presse” anunțase că generalul Sarrail va fi rechemat din Balcani, pentru a conduce apărarea Verdunului. Generalul Sarrail, înainte de a pleca în Balcani, fusese comandant al Verdunului și în Septembrie 1914 a opus cea mai energetică rezistență atacului german, pe care a reușit a-l opri în Côttes Lorraines. Comandantul francez a comis însă greșala de a trimite pe generalul Sarrail în Balcani și a numit în locul lui pe generalul Humbert.

Generalul Sarrail începu să fortifice Verdunul după u t'mole cerințe ale tehnicii militare, dar generalul Humbert a întrerupt aceste fortificări, organizând o altă zonă de fortificații, după planul elaborat de el. În toată lucrările de fortificare, generalul Humbert a fost surprins de atacul german, prea puțin pregătit pentru a putea rezista.

În locul lui se spune că va fi numit generalul Polite, dar la statul major se vorbește serios de readucerea generalului Sarrail, care cunoaște foarte bine situația, terenul și fortificațiile Verdunului precum și puterea de rezistență a forturilor.

Luptele în jurul Verdunului.

Din Lugano se anunță:

Correspondentul parizian al ziarului „Corriere della Sera” comunică, că bombardarea Verdunului cu bombe și granate incendiare de cel mai greu calibru devine tot mai puternică. Autoritățile rămase până acum în Verdun, în frunte cu primul, au părăsit orașul.

Consiliul de miniștri italian. Din Roma se anunță:

Consiliul de miniștri întrunit ieri a discutat situația parlamentară și declarațiunile, pe cari le vor face în zilele viitoare miniștri în decursul desbaterii economice, în care vor obveni și probleme de ordin politic.

Senatul italian se va întruni în 22 Martie n.

Un congres albanez la Sofia. Din Sofia se comunică:

După o știre publicată de ziarul „Dnevnik”, șefii albanezi se vor strânge în curând la Sofia, unde vor organiza un congres albanez.

Căți-va oameni politici bulgari vor lua parte la acest congres, al cărui scop este de a face un schimb de idei pentru a organiza un comitet special care va avea sarcina să producă o a-propiere între aceste două națiuni.

Primăvară.

De: Emil Isac.

Te-am așteptat să vii. Pentru mine și pentru toți însemni înșaiși viața, tu ești căldura, tu ești parfumul, tu ești iubirea, tu deschizi ochii de aur ai soarelui și închizi porțile de gheață ale iernii, ca Moș-Gheșaj să adoarmă în visul în ciripitul paserilor, în umbra florilor, și pe aripile fluturilor, tu vești totdeauna primăvară cu iubirea ta virgină și se îmbrăcau în urma ta poezie în argint și mătășă, năprăritare se făceau picurii de rouă și teamăul codrului părea un leu de căp a vespielel... Primăvară, abastă primăvară. Primăvară tu suflă al naturii, în care palpita credința și nădejdea noastră. Primăvară tu rugăciune a sufletului, primăvară... Odiñoară se umpleau ulițele de fericiți și să însuratau horle în curți și țipătul de bucurie al marelor scutura telii mormintelor. Și

se desfaceau mese și nuntași goleau poculul de vin, ridicând în soare cupe cu neclar roșu și în ochii albaștri ai miresei se micșora cerul... Primăvară, odiñoară copiii te salutau cu ruga lor nevinovată și legau din ghiocei cunună pe fruntea lor albă și rândunsele goseau norii albaștri cu ciocul lor ascuțit.

Primăvară, tu ai înfrumusețat gândurile și ai liniștit recolta și ai sămănat spicul credinței în suflare, o primăvară nu te mai recunosc. Ești poate tot așa de frumoasă ca mai de mult, aduci același fior, aceeași cântece, același flori, același pasari și totuși parcă ești străină... Unde sunt nuntași și unde-s horle și unde-s lăutarii? De ce pe ulițe se duc plângând orfanii și văduzele, de ce îngeunuchiază cu ochii înlăcrimați în fața Măsei Precește moșnegii, de ce a amorțit flusul în mâinile păstorilor și nu mai sună țigăni în văi?

De ce ziua 'ntreagă, noaptea în-

treagă sună clopote sinistre și vântul suieră prin alele pustii? Primăvară tu nu mai ești vechea primăvară... Și în floarește copacul ucortii pe toate drumurile și podoaba lui roșie va fi legată în cunună pe morminte fragede, atâția s-au dus care nu vor mai veni înapoi, atâția au adormit în somnul durerii și nu s'au mai trezi niciodată, atâția au murit... Vor crește viorle și vor veni acasă ciocăritii și cine va mai culege fori și cine va mai ascuți p'ansul paserilor noastre? Primăvară, nu mai veni. Rămâi cu farmecul tale, ascunde-ți aurul și nu țese mătăsa ta pe plauri, nu învăța să geamă Izvorul și gătuște ciocăritii să nu cânte, primăvară tu înzărar ești primăvara de demult, lumea nu te mai așteaptă cu brațele deschise...

Te-am visat că vii și mi-am deschis inima ca pe-o calice de floare și astăzi când te simt în văzduh îmi aduc aminte de cel ce ș-au stins bucuria — unde sântei frații mei, unde sânt tații

și fiicăii, unde sântei Dăminei înșărite cu dorul vest frumos, unde ești Iume vechi?

Primăvară, tu ai venit și parecă ai alus noaptea cu strălucirea ta... În florile tale aibi crește la viață moartea celor adormiți și la freamătul tău s'au sbate durerea celor ce nu s'au vor mai trezi niciodată. Ardealule tu ai fost înfrământul primăverii și ai fost logodit cu căntecul priveghetorilor și astăzi, moșneg bătrân, în ochii tăi tremură lacrimile și pietele tale aibe la scutură vântul negru... Ardealule, tu ai fost biserică la care cânta coral celor fericiți și astăzi ești cimiter... Ardealule, căutarea ta trezește dia amorțea păraele și astăzi nu te recunosc nici pe tine și nu recunosc nici primăvara ta. Astăzi fațete copitor tăi sânt tot mai palide și brațele înșărite tăi nu mai doborâa cu săcuraa copaci pădurilor tale... Ardealule, de ce ești bătrân și înțrătat, ca un sfârșit bătu de fericiți... Au vrut cei ce nu te-au înțeles nici-

odată să te faci trist și să te umilească în plâns, au vrut călăii mărilor și cămătarii să-ți stingă zămbatul pe buze și să-ți brăzdeze fruntea și au adunat poporul de nuntași și l-au dus în caziță, au făcut orfanii din copii și văduve din mame, și primăvara s'a revară ca un plâns lpe văi și munți, pe colibe și pe biserică, și pe culburile părăsite coboște buhna.

O, vei veni tu primăvară, vei veni nu peste mult mai bogată și mai frumoasă. Și vei veni ca să aduci noul flori și noul cântece și nou soare. Și vor întineri iar frunțile și s'au vor potoli plânsurile și iar vor fi brațele tari și ochii senini și iar s'au vor însură horle în curți și vor suna lautele de nuntă. Te-aștept primăvară să aduci — primăvara...

Emil Isac.

Din România.

Intreruperea circulației vaselor române în Marea Neagră. — Soartea deservitorilor din taberele de concentrare. — Flecarea principeselor Sofia și Lutza. — Comisiunea pentru aprovizionare.

Zilele trecute mai multe vase comerciale române, cari transportau mărfuri pentru Constantinopol, au fost scufundate de vasele de războiu rusești, cari în coastele române și bulgare sub blocadă. Din cauza aceasta vasele românești nu mai cutează să părăsească porturile românești și astfel circulațiunea pe mare între România și Turcia este întreruptă. Atitudinea provocatoare a Rusiei produce în cercurile comerciale române mare revoltă.

Sunt câteva zile de când mai mulți dezertori din lagărul de concentrare de la Ișanina, suferind de evadare. Pentru anchetarea acestui caz a fost delegat general Anastasiade. Comandanții brigăzii II de infanterie din Craiova, care într-un interviu acordat ziarului »Naționaal« constată înțelegeri:

»Dacă aș putea să-mi exprim o părere personală — eu so oțesc că regimentul militar în care sunt ținuți oamenii aceștia, este prea riguros și că timpul îndelungat de când sunt ținuți în această quasi captivitate, cu drept cuvânt îl exasperează.

Este deci foarte omenească propunerea d-lui general Anastasiade că ar fi poște mai bine să li-se indice un fel de domiciliu forțat spre a trăi în o libertate relativă sub supravegherea și controlul poliției administrative, putându-și astfel câștiga existența, fiindcă în definitiv oamenii aceștia în cea mai mare parte sunt refugiați sau prizonieri scăpați de sub paza inamicului și cari au căutat adăpost pe un teritoriu neutru.

Principesa Sofia de Wied și Principesa Lutza de Wied, au părăsit Mercuri dimineața Capitala pentru a se reintoarce în Germania. Principesele au fost petrecute la gară de M. S. Regele, Principesele moștenitor și Principesele Elisabeta și Mariaora.

Primarii din comunele urbane reședințe și nereședințe de județ, intrându-se la ministerul de interne sub președinția d-lui V. G. Morțun ministru, s'au constituit în comisiune pentru aprovizionarea orașelor și satelor.

Voci de presă.

»Viitorul« vorbind de-al patrulea împrumut german, scrie între altele:

»La finele lui Martie, vom avea date exacte asupra rezultatelor acestui efort financiar.

Acum ei demonstrează încă odată voința de a lupta a unei națiuni în luptă și cu durată.

Acești voință a fost împedat manifestată și de dușmanii Germaniei, fie prin ultimul împrumut francez, fie prin militarizarea Angliei, fie prin măsurile legislative, financiare și militare luate în Rusia.

Afirmarea voinței de a rezista duraste se întemeiază pe însemnata bogăție națională a marilor puteri în războiu.

Cu asemenea mijloace efortul financiar din Statele beligerante, devine explicabil și războiul de durată poate să merite multă vreme acest tragic nume.

La Politique vorbește despre excitările unei anumite prese contra Bulgariei terminând astfel:

»Din fericiire bunul simț al publicului român este la rădăcina surprizelor.

Publicul român a înțeles de multă vreme că în viitor nu pot fi conflict de interese între România și Bulgaria. Bulgarii nu sunt rivalii noștri economici. Debuseele lor de la Marea Egeea pot servi de deșeu și României și un tranzit pe teritoriul lor, nu poate fi decât profitabil și lor și nouă.

Ar trebui prin urmare multe eforturi pentru a excita cele două țări una contra alteia.

Și dacă se cută să se facă acest lucru, nu se face operă sănătoasă.

Din parlamentul german.

Impozitele de războiu și chestia păcii. — Un expozit al cancelarului.

În ședința de ieri a »Reichstag«-ului german secretarul de stat Helfferich a motivat pe larg impozitele de războiu subliniind că, chiar în cazul dacă pacea s-ar face în curând, trecerea dela războiu la pace va impune timp mai îndelungat menținerea unor măsuri financiare corespunzătoare.

Prin urmare nu e permis, ca cine va să se lase turburat de miliardele cari se cheituesc acum. Războiul poate fi purtat numai cu bani. Oricât de mult am nutri speranțe într-o încheiere a păcii — și aceste speranțe le menținem — nici o perspectivă în privința despăgubirilor de războiu nu ne poate absoțva de îndatorirea, de a face încă de pe acum tot posibilul, ca să ținem carul imperiului în vâgășele unei economii financiare asigurate.

Din München se comunică cu data de 16 Martie u.

În palatul cancelarului imperiului a avut loc ieri după amiază, sub președinția ministrului de externe b-vașez, o ședință a comitetului consiliului federal pentru afacerile externe. Cu acest prilej cancelarul a făcut o dare de seamă amănunțită asupra situației generale a războiului mondial. Expunerile pline de încredere și de voință neclintită, de-a purta războiul până la terminarea sa victorioasă, ale cancelarului, s'au ocupat cu toate chestiunile mai importante dela ordinea zilei.

Politica profesată de cancelarul imperiului a fost aprobată cu deplină încredere de toți membrii comitetului.

Voci de presă.

»Kölnische Zeitung« conștându-se cu încredința parlamentului german scrie între altele:

Intrunirea parlamentului german va fi un simbol al confirmării unității neclintite și a încrederii în conducerea războiului. Ceea-ce se aude din isvor competent despre grăja, care întrece toate închipuirile, cu care operațiunile în legătură cu războiul se pregătesc și se execută, despre încrederea în suflete, care se pune pretutindeni pe front în conducătorii noștri înepând dela supremul nostru beliduce, este atât de înălțător, încât orice preocupări, formate acasă, trebuie să dispară.

Festivitate comemorativă în amintirea directorului Virgil Onișiu.

Miercuri în 9/12 Martie la orele 5 1/2, seara vom asista la un act de pioasă recunoștință față de unul din cei mai luminați bărbați ai neamului românesc, pe care coasa nemiloasă a morții ni l-a răpit atât de crud din mijlocul nostru.

Școalele noastre secundare gr. or. române din Brașov, profesori și elevi, vor aranja în această zi, când i-și serbă regretatul director Virgil Onișiu ziua sa onomastică, o festivitate comemorativă în sala festivă a gimnaziului român în amintirea neuitatului lor director.

Programul acestei pioase serbări, la care se invită pe această cale toți prietenii și binevoitorii școalelor noastre, s'a stabilit precum urmează:

- 1. Două cântări pentru cor de bărbați: a) G. Dima: Să se îndreptese. b) " " " Cămara Ia. 2. Conferință: Directorul Virgil Onișiu, suștețul și activitatea lui, de Dr. Iosif Blaga, director. 3. Două cântări pentru cor mixt: a) F. Schubert: Pax vobiscum. b) G. Bizet: Marșul regilor magi. 4. Lectură din scrierile lui Virgil Onișiu, de prof. A. Banciu. 5. Declamație (de P. Grigoriș, elev în cl. VIII. gimn.). 6. Trei cântări pentru cor de bărbați: a) I. Vidu: Frumă verde de alună. b) " " " S'asecră. c) " " " Ștefan, Domn cel mare. Inceputul la 5 1/2 d. a.

Consecințele unui eventual conflict americano-japonez.

În expunerile pe cari le face cu privire la viitorul război pe care îl intravede între Japonia și America scriitorul politic Halling publică următoarele în ziarul »Vort Land« din Kopenhaga:

»Ori cum și-ar alcătui planurile statul major al amiralității americane, el poate fi sigur de o înfrângere nemiștoare, numai bineînțeles, dacă flota japoneză nu va comite o prostie. O atare înfrângere, însă ar fi un eveniment care ar avea consecințe grele nu numai pentru America. El ar privi în primul rând Anglia și cu aceasta intrăga lume civilizată.

Dacă Anglia ar pune la dispoziție Americanilor stațiunile lor de cărbuni, flota americană ar putea să vie pregătită de luptă la Filipine. Aceasta este însă aliată cu Japonia. Această alianță se va face atunci simțită mai cu seamă în coloniile engleze, Australia și Noua Zeelandă, unde se visează în totdeauna de pericolul galben.

Dacă America va lupta cu Japonia, cea dintâi se va bucura de simpatțiile acestor colonii. Australia care se află slab legată de Anglia va deschide atunci Americii porturile și inimile ei. Ce consecințe poate avea aceasta! Anglia se poate deștepta într-o bună zi și-și va văza imperiul colonial mult mai mult amenințat de cât de tunurile Germaniei.

SITUAȚIA pe câmpul de războiu.

Azi dimineață am primit dela biroul de presă al prim-ministrului următoarele comunicate oficiale telegrafice:

Budapesta 16 Martie. — Din marele cartier general al nostru se comunică oficial cu data de azi:

În nordul monarhiei.

La armata Pflanzer-Baltin și la grupul de armată Boehm-Ermolli activitatea de artilerie a fost de ambele părți potențată. La nord-est dela Kozlov, pe Strypa, trupele noastre de siguranță au respins ieșiri rusești.

La granițele italiene.

Eri activitatea de atac a Italianilor a fost mai slabă pe frontul dela Isonzo. Două încercări ale unor forțe mari de-a înaintea contra poziției noastre dela înălțimea Podgora, au fost împiedecate prin focul nostru de artilerie. Pe coasta nordică a muntelui San Michele a fost respins sângeros un atac dușman. Luptele de artilerie în multe locuri au durat și peste noapte. Pe frontul din Carintia încă continuă focul de artilerie în sectorul dela Fella.

Câmpul de operații din Balcani.

Nu s'au petrecut evenimente mai importante.

Generalul de divizie Hoyer locștișorul șefului de stat major. Pe frontul anglo-franco-ruso-german.

Berlin, 16 Martie. — Buletinul oficial al mareșului cartier general german e pentru ziua de azi următorul:

Pe câmpul de operații dela vest în Flandria, și cu deosebire în apropierea litoralului, luptele de artilerie au luat o mai mare violență. Ele s-au potențat și în regiunea dela Roye și Ville aux Bois (la nord-vest dela Reims). În Champagne, după o pregătire, puternică dar fără efect, de artilerie, Francezii au îndreptat atacuri absolute fără rezultat asupra pozițiilor noastre la sud dela St. Souplet și la vest dela șoseaua Somme — Py — Souain, cari atacuri pe noi ne-au costat puțin, dar pe ei i-au costat oameni foarte mulți. Afară de aceasta noi am făcut prizonieri 2 ofițeri și 150 soldați nerăniți și am capturat 2 mitralieze.

La stânga dela Maas au fost înăbușite în germene și alte încercări ale dușmanului de a ne disputa posesiunea înălțimeii »Ho-

mme Morie« și a pozițiilor de pădure la nord-est de acolo.

Între Maas și Mosel situația nu s'a schimbat. La sud dela Nieder Aspach patrurile noastre după un foc cu efect îndreptat asupra tranșelor dușmane, au pătruns în ele și s'au reintors cu câțiva prizonieri și cu pradă.

În luptă aeriană a fost impușcat la sud-est dela Beine (în Champagne) un avion francez. Pasagerii au ars. Aviatorii dușmani au repetat astă-noapte un atac asupra tranșetului german din Labry (la est dela Conflans). Primul atac a urmat în 13 Martie. Pagăbă militare nu s'au făcut. Din poporațiune a fost rănită grav o femeie, iar o femeie și doi copii mai ușor.

La ost și sud-ost.

Afară de lupte de patruli în diferite locuri ale frontului nu s'au petrecut evenimente mai importante.

Câmpul de operații din Balcani.

Nimic nou.

Din public.*

Mă rog a da loc în mult prețuita »Gazetă« următoarelor rânduri adresate »Unirei« din Blaj:

Onorată redacție!

În mult prețuita »Unirea« No. 8 din 27 Ianuarie a. c. a apărut o »Mulțămite« subscrisă:

Brașov, la 21 Ianuarie 1916. Pentru Curatoratul bisericesc Moise Brumboiu protopop.

Estă datorință a mulțămii pentru ori și ce fel de binefacere, fie aceea pentru persoană ori pentru instituție, făcută.

Ei însă ca prim curator bisericesc precum și ceilalți membri ai Curatoratului dela biserica gr. cat. rom. din Brașov, în a căror nume s'a publicat mulțămita, nu am știut nimic, până ce am citit aceasta în »Gazeta Transilvaniei«.

Și, dacă ar fi mulțămita completă, nu a-și mai zice nimic; fiind însă publicarea necompletă și neexactă, rog onorata Redacție să binevoiască a-o completa în felul următor:

1. Darurile amintite s'au făcut pentru lipsele curente ale nou înființatului bisericii gr. cat. rom. din Brașov Strada Lungă Nr. 111.

2. D-l Petru Petric, cancellist municipal, a dăruit 5, și nu 4 cor., ceea ce s'a publicat și în No. 5, din 9/22 Ianuarie 1916, al »Gazetei Transilvaniei«.

Pentru ca, publicul cetitor să fie corect informat despre cele publicate, în numele Curatoratului dela susnumita biserică, cred că mi fac numai datorință de prim-curator, rugând O. Redacție, pentru completarea amintitei mulțămite.

Brașov, 1 Februarie 1916.

V. Popa Major I. r.

prim-Curator la bis. gr. cat. rom. din Brașov.

Această rectificare a fost trimisă »Unirei« din Blaj pe postă recomandată, cu rugarea pentru publicare încă în 1 Februarie 1916. De ce nu a fost până azi publicată, nu-mi este cunoscut.

Retrăgându-mă eu însă dela postul de primcurator, totodată și cassar bisericesc, pentru a nu fi interpelat din partea culva, cred că e absolut de lipsă publicarea celor de mai sus.

Popa, prim Curator.

ȘTIRI.

17 Martie n. 1916.

Spre știre publicului cetitor.

Dela sistarea apariției »Românului« încoace ne-au sosit din diferite părți cereri de abonamente dela abonații »Românului«. Tuturor cari ni s'au adresat în privința aceasta le comunicăm că până la reparația organului oficial al partidului național, care sperăm că va urma în curând, suntem gata a satisface cererile ce ni s'au adresat. Spre orientare comunicăm onor. cetitori, că plățile pentru abonament se fac anticipative, iar costul abonamentului la ziarul »Gazeta Transilvaniei« este

* Pentru cele surprinse sub această rubrică răspunde autorul.

pe un an e 24 cor., pe 1/2 an 12 cor. iar pe un sfert de an 6 cor.

Celor ce ni s'au adresat cu privire la apariția revistei »Pagini literare« din Arad, le comunicăm că după cum ni s'au scris din Arad, nr. 1. din această revistă a apărut deja a doua și după sistarea »Românului«. Până azi, Vineri, n-am primit însă la redacție acest număr și în genere nici la Brașov n-a sosit.

Mai comunicăm, că începând cu numărul de astăzi ziarul »Gazeta Transilvaniei«, seafă de vânzare încă la următoarele firme: În Bistrița la librăria Stolzenberg F. și la băcănia Traian Leuca. În Orăștie la biroul de ziare: Weiss Dezső, iar în Brad la librăria »Minerva«.

Dela Academia Română. D-l N. Iorga a făcut zilele trecute o interesantă comunicare la Academia română despre: »Un român macedonean metropolit la Atena. — Sinodul dela Târgoviște din anul 1659.«

Distinsul academician a vorbit despre metropolitul Bartolomeu, care a ocupat înalta dignitate de metropolit la Atena în a. 1760 și care a fost și membrul Sinodului ecumenic. Totul ne îndreptățește a crede că înaltul prelat a fost român macedonean, dacă nu chiar din principatele românești, căci un membru al familiei Callimachi din Moldova fusese metropolit la Salonic, și e foarte posibil ca el să fi dus cu sine călugări din Moldova.

Trecând la Sinodul ecumenic dela Târgoviște din 1650, d-l Iorga arată că un savant grec Lambros a descoperit la biblioteca Leyda din Olanda un document care amintește de un Sinod ținut la Târgoviște în 1650. Din acest document rezultă că Mîineea II voevodul Munteniei, da în timpurile acelea un caracter imperial ceremoniilor religioase.

Mîineea-vodă, care avea o mare considerație pentru biserică, convocase Sinodul ecumenic dela Târgoviște în a. 1650.

Bănatul nu mai este teritor de război. În sensul constituțional ministrului preșident și al ministrului apărării țării, în acord cu comandamentul suprem al armatei — scrie »Drapetele« — nu mai aparțin cu începere dela 1-ma Martie comitatul Baranya, Bac-Belrog, Torontal, T. m. s. Căraș-Severin, Ung, Boreș și Ugoceer, precum și municipiile Csol-biserici, Szabadka, Béja, Neopanta, Zombor, T. m. s. Vârșet și Pancova; teritoriul de război. Din Ungaria de sud aparțin de aici înalte teritoriu ul de operațiuni sud-estice numi comitate create aparținătoare comandului districtuale militare de Zagreb, iar teritoriul de operațiuni nord-c numai comitatul Maramureș.

Elveția cumpără mărfuri din România. După știri din Bucureșt, guvernul elvețian vrea să facă mai multe cumpărături în România. În scopul acesta a plecat la Bucureșt reprezentantul guvernului elvețian Gilli, care va trata cu România în chestia compensațiilor.

Sinodul bisericeii grecești contra cinematografeilor. Sinodul bisericeii grecești, a dat o enclitică, prin care interzice clerichilor frecventarea cinematografeilor. Cei cari nu se vor supune vor fi excomuniți.

Urcarea prețului medicamentelor. În foaia oficială a apărut ieri un ordin al ministrului de interne, prin care se permite farmaciștilor, ca începând cu 1 Aprilie 1916 să urce prețul medicamentelor cu 20%.

Dare pe biletele de teatru. Guvernul austriac plănuiește un arunc de dare în favorul văduvelor și orfanilor celor căzuți în războiu, asupra biletelor dela toate teatrele, varieteturiile, cabaretele și cinematografele din Austria.

Războiul și economiile. În luna Ianuarie a. c. s'au transportat prin diferite poste militare din partea soldaților noștri de pe câmpul de războiu acasă 33.295.249 coroane. În luna Dec. 1915 au venit din tranșee și liniile de etape 32.611.208 coroane.

Pierderile Francezilor la Verdun. cum spune un comunicat englez, ar până acum de 100.000 de oameni.

Avansul german pentru Turcia. Noul avans acordat Turciei de către Germania este de 20 milioane funți, din care 6 milioane revin pentru plățile care se fac Turciei României în schimb

bul articolelor cu nprăși, ca fânuri, petrol etc.

O barză fără grijă. Din Watt-weller (Obereiss) se comunică: Când localitatea a fost evacuată de populație, a rămas ca singur locuitor o barză îmbrăcată cu familia ei, habar n-având de prozăvile războiului mondial. Barza fără grijă și teamă a rămas acolo chiar când biserica și turul bisericii de sub cuiul ei erau găurite complet de granatele dușmane. Mitraliezele dușmane îndreptau și asupra locuinței barzei fără să nimerescă, așa, că familia-barza se dedese cu timpul la acest spectacol neobișnuit.

Pentru Orfelinatul românesc din Sibiu.

Transp. din n-rul 46 al «Gaz.» 2470 c. 40 f. Colecta preotului militar Petru C. Debu făcută între soldații răniți și bolnavi îngrijii în spitalul unde servește d-lui ca preot militar. 574 c. 70 f. La oală... 3045 c. 10 f.

Pentru sârmanii soldați români, cărora li s'au amputat picioare sau mâni și cari și-au pierdut lumina ochilor.

Transport din n-rul 41 13967 c. 21 f. D-l Oct. Bonfiniu, prof. Blaj, ... 5. La oală... 13972 c. 21 f.

Soldații noștri pentru Orfelinatul românesc din Sibiu.

Colecta preotului militar Petru C. Debu. Cu poșta de azi a trimis d-l preot militar Petru C. Debu pe adresa Gazetei prin mandat postal suma de 574 70 cor., colectată în favorul zidirei Orfelinatului român din Sibiu precum și lista contribuitorilor, cea mai mare parte răniți și bolnavi îngrijii în spitalul unde servește d-lui ca preot militar; o parte mai mică de sanitați și alți de soldați români dela Trainul din aceeași stațiune.

Din pustietatea mlaștinilor rușești - ne scrie bunul nostru prieten Debu - ne cugetăm cu jale la fețele pline de adâncă tristețe ale micuților rămași orfanți și ne rugăm Tatălui Orfanilor să-ne ajute a-le da adăpost și creșterea.

La colectă au contribuit următorii: D-l Petru C. Debu, preot militar 30 cor. Pictorier I. Beroș (Kölczs Borsa 10 cor.

Câte 6 cor.: Serj. G. Măerut (Tohanul v.) Serj. maj. I. Leșan (Buda-cul-săsece), N. Tiu labor în farm (Brașov).

Câte 5 cor.: Serj. Al. Feldorean (Nou) G. Cimpșa (Cacov), Serj. m. C. Comloșan (Reșita), G. Han (Traniș), N. Oprîș inv. (Dridit).

Câte 4 cor.: I. Rsn'mir (Parat); Teod. Cret (Molosg); T. Pop (Bodie); Inv. G. Simedru (Arpaș); Achim Popa (Medias); T. Pop (Binasfalva); serj. m. I. Rusu (Sibiu); N. Lohci (Bieag); Emil Roșca (Alba); I. Jiga (Găstărc); Filip Dăian (Straja); Rem. Popa (Scărgoara); asp. of. Ax. Beju (Conța); Schönthalser Ödön (M. Oșorhei);

Câte 3 cor.: Vas. Bercea (Bondo-roș); Al. Beșnar (Secaș); G. Șut (Tia); Ilare Oprîș (Ocnîșoara); St. Radu (Boldur);

Câte 2 cor.: Pintea Crognan (Culșeg); Iac. Bercea (Clucibel); Gavr. Sabo (Corend); N. Ghloanca (Soh Polana); P. Găldean (Alba Iulia); P. Labu (Trăneasa); Sim. Molosescu (Bistracereasa); Ilie Hebean (Cuffalău); N. Adam (Balomir); M. Berua (Turjavăg); I. Fălan (Ocolușul mare); V. Voicai (Romos); Gavr. Marinuș (Agricibel); St. Pușcaș (Ibașfalău); Iovan Andraș (Răciovă); Sei. Antal (Săiașul sup.); Avr. Stoileoni (Meria); I. Ceman (Valdei); T. Butic (Bogdana); Ioach. Pușcaș (Bonna); St. Veres Pop (Bădădin); St. Kerekș (Perecin); St. Ietvân (Domnini); V. Florea (Dot); I. Nosa (Mihau); Ir. Crețu (Serocia); N. Branște (Agnite); G. Grau (Noul săsece); G. Murgu Truia (Berliște); St. Fănic (Petronșen); I. Sicoe (Sohodo); Cet. Pădurean (Lunca); I. Șimon (Șulimegh); V. Rani (Alămor); G. Biaga (Sasugr); N. Andraș (Romos); I. Clorean (Icandul mare); P. Pintea (Mintie); N. Cosma (Rogos); N. Păcurar (Olt-Racovita); I. Aleman (Olt-Racovita); N. Sărbu (Olt-Racovita); G. Comană (Bacitelec); Gavr. Pop (Cărb); Iulius Ardeșescu (Bistra); I. Mărcuș (Blaj); Isaac Gruia (Clua); Iulius Moru (Sif. Șien) L. Lup (Brea); M. Melca (Macia mare); Gr. Baclac (Sibiu); I. Macian (Arad); I. Cendro (Nyirclakoi); Avr. Pop (Vidra

de jos); Cl. Catilina (Șugar); Zsh. Pușcaș (Nemeșug); I. Comanici (Apoldul mio); P. Raja (Timiș-Cerna); Ax. Pogolan (Hondoi); D. Rus (...); Laur. Pogolan (Varadia); Milton Buitan (Clnșor); G. Rusan (Cistău); S. m. Grecu (Potfalău); P. Murășan (Bretelin); Filon Beteag (Asalp); P. Coman (Castolul mare); Tân Rogu (Vulcan-Bănat); T. Baclu (Vassud); Ir. Căllan (Turda); Pomp. Iedean (Răgia); Mih. Măgherusan (Feleac); Vas. Murășca (Mica); Mih. Murășan (Iurii de câmpie); Gr. Măglinean (Orămbari); Pav. Login (Avrig); N. Zdrenghea (Vin); Al. Stoica (Calia); Mir. Pop (Giula); I. Otean (Grăbeni); O. Nicora (Feleac); Al. Coruș (Măier); P. Felecan (Răgh); Gavr. Michilă (Vișag); Aurel Mesaroș (Erbărtvan); Andronic Tătar (Zlatna); Ilie Mărgaa (Uricani); Gavr. Pușcaș (Curtău); Sivișlan Popa (Deal); V. Petruș (Cărbunari); P. Muza (Ruza); Ilie Păruș (Luncani); I. Matii (Bodăine) Isidor Cătană (Puin); Arsenie Pop (Pintie); P. Nosa (Gimic); Gavr. Ceoatea (Deda); D. Cojocaru (Oona Sib.); Al. Căndea (Jugăstrei); V. Dan (Sozlaş); St. Sălacu (Șimșua); Macarie Bompă (Secalul de pădure); I. Agrima (Șirle); St. Bredean (Dupăplatră); Ilie Coța (Micus); Victor Vălgang (București); Sim. Inocan (Oucerdeșca); Vas. Scorțea (Pintă); G. Miclo (Ighieșul sup.); Procop Lehaici (Zagra); Gavr. Pop (Sângeorgiu); Rom. Negru (Burjue); I. Heres (Kostiatot-falu); G. Tarcu (Suceava); Andr. Latka (Galida); Ios. Pop (Kabafalva); Wjh. Kunerh Fr. Gmeiner și Ios. Wild (Wien); Vas. Sinda (Atton); Andr. Barua (Brașov); I. Pitii (Lăpușul rom.); I. Ianga (Sănerai); Iac. Deac (Margite); Ios. Gargel (Giula); Sem. Urban (Șumal); Ioach. Florea (Cozna); Moise Oană (Dumest); I. Filimon (Valdei); Mih. Sacu (Alma); I. Bala (Rehau); P. Biza (Poșta Arșeg); I. Chiș (Bărsăul de jos); Gavr. Costin (Cluj); Vinc. Vețan (Muras Iba); G. Neștiut (Iva-Mica); Ios. Teofil (Băcint); P. Todorean (Bogata rom.); P. Oauceu (Tăfășău); Gaspar Bistriau (Cernișoara); N. Tomai (Lăpușul rom).

Câte 1 cor.: Toader Boca (Krasnă-totălu); G. Baclu (Vestem); I. Ștan (Cluj); Abr. Wechsler (Șomcuta mare); I. Kovács (Göcsény); Felix Ordelt (L'pnik N. B. Morawi); Ios. Szöcs (M. Oșorhei); I. Dudaș (Elišabotopol); St. Balog (Cluj); I. Boiști (Sasabes); Andrei Corcian (Fekőök); G. Morar (Koloșboras); I. Șanta (Rogoz); M. Baumert (Răg); Ig. Șanta (Marusiaka); Fr. Leitl (Wien); I. S. Leitl (Wien); N. Feoczyn (Galida); Fr. Szczenszai (Galida); Ios. Iwanyszai (Galida); P. Kendatrawski (Galida); N. Stancu (Loman); St. Todea (M. Peterd); Teof. Breda (S. Iacob); D. Strava (Șumar); P. Mihăiesc (Ște); Gligor Trif (Kătfalva); P. Uș (Feluș); I. Sim. Isaac (Mărcina); Ft. Varga (Zarand); N. Balint (Felmér); I. Lupas (Sera); Al. Banea (Șolanul de jos); V. Dan (Năgrilești); N. Tămaș (Prăvălen); Afion Camțar (Nou); Dion. Marcu (Scots); Em. Micu (Vecerd); Ura Bisorca (Vișca); Aron Lehaici (Barbura); I. Nameș (Feldioara săc.); D. Butiu (Dărate); Teodos și Nicolae (Hateg); Hariton Rus a Florii (Fritz); T. Maries (Buclum); I. Medrea (Conța); Gr. Ilieș (Niet); I. Tripion (Corui); Gavr. Kővari (Lingh leac); Saliă Puci (Noul săc.); T. Ooc (Libotin); P. Flunta (Sălc); T. Pantille (Crivada); I. Bădiță (Venetia inf.); St. Negrea (Agris); I. Trif (Homorod); I. Lăgurean (Vurpăr); D. Bota (Almeș Săliște); G. Neagotă (Ciocman); Nech. Herpa (Dumbrava); I. Zlotar (Roi); I. Pop (Oarta de jos); G. Iota (Acoca); V. Sigherto (Chiuș); T. Gălea (Chislaaca); V. Fărăș (Teoteie); I. Todeș (Bulzu); I. Costea (Tei); At. Oșar (Buzău); Epifan Hortopan (Negriște); Mih. Șău (Nădășul de sus); I. Berci (Șăcălășeni); Al. Moș (Someș odorhei); N. Crainic (Tarcoșacu); I. Vlad (Potana Bătr.); Achim Coraș (Șiplaca); I. Măceni (Livezeni); I. Alb (Șorșorec); I. Zudea (Valelepi); Leop. Friedmann (Kecsepek-lăny); P. Danaș (Văidei); T. Gușet (Arpașeu); V. Chihi (Bucovina); I. Barb (Subcetate); Dă. Hângănuș (Bărgău); Gavr. Bona (Răbărbat); V. Răș (Cenaclul mic); P. Bălc (Cănoșul ung.); P. Filimon (Lăpușul ung.); V. Cărlășan (Suclu de sus); Ilie David (Ungurei); I. Bode (Köröstopa); St. Gancea (Sura mare); I. Nameș (Cluj); V. Gligor (Bistra); N. Castea (București); G. Ilan (Vizma); Iac. Ghisni (Căinic); Vas. Mărian (Brebgh); Gostan Lăcătuș (Chic); St. Balog (Georgiu de sus); Mă. Tinca (Fără); G. Șimtion (Seiten); Ilie Satmari (Turda); N. Gărlonța (Tărtălaca); G. Hurdueș (Preștes); I. Feneșan (Cluj); N. Floarea (S. Georgiu rom); I. Fătu (Hârșeu); G. Rus (Căletele); N. Mărticuș (Agricibel); I. Bacl (Oaiasut); V. Huiac (Săseșatmărtie); I. Șinog (Săneșeu-Ohaba); N. Mihș (Cătlul rom.); T. Valda (Șetelec); V. Saută (Rogoz); I. Pop (Ceșva); I. Pașiu (Vurpăr); V. Giurgiușan (Sebeșul mare); I. Halmi (Aranyos-Medgyes); Teof. Săuzrghitan (Meln); G. Crucean (Pecica); P. Hodărău (Fois); V. Bava (Bougi); N. Fodor (Medias); G. Gligor (Rogșari); Dion. Fratu (Berivul mic); N. Sărcușea (Pănade); I. Botezau (Măreș Dateș); Mih. Țirlea (Sicul de sus); V. Voivod

(Arcalia); I. Beledan (Pogoseasa); Ambr. David (Galați I. Puș); I. Bole (Ghima mică); I. Glodan (Someș-Toha). Câte 60 fileri: T. P. Ilea (Cobli); Andr. Latka (Galida); V. P. ngirai (Iivamare). Câte 50 fileri: Gavr. Hrior (Lăpușul-ung.); P. Danaș (Măteș); N. Barea (Monogștor). Iosif Nagy (Hășfalău) 40 fileri. Suma totală e de 57470 coroane.

Avis.

Ne aflăm în a treia lună a noului an administrativ, și cu toate provocările repetite, unii dintre abonații noștri încă nu și-au reînnoit abonamentul, ba unii nu și-au plătit nici chiar restanțele din trecut.

Știm că multe sunt năcazurile în zilele aceste grele, dar fie convinși abonații noștri, că aceste greutateți avem să le îndurăm și noi și poate în măsură mai mare ca alții. Cheltuelile pentru hârtia de ziar și pentru lucrătorii noștri devin pe zi ce merge tot mai mari, ar urma deci ca să urcăm și noi prețul abonamentului. Nu facem însă aceasta, în schimb însă pretindem să-și țină de datorință cei cari primesc ziarul nostru, ca să-și achite cel puțin taxele de abonament, ca să nu fim nevoiți a recurge la alte mijloace.

Calor vizați cari cu toate aceste nu-și vor achita abonamentul, le vom sista în timpul cel mai scurt trimiterea ziarului. Am dori însă mult, ca să nu fim nevoiți a uza de această măsură.

În același timp aducem la cunoștința abonaților noștri din România, că Iucasatorul nostru în România este d-l Ioan Cornea, inginer i. r. a C. F. R. (București, Strada A. Orescu 27).

Administrația ziarului „Gazeta Transilvaniei“.

Administrația: Str. Enăchiță Văcărescu 8 bis, București.

„Elemente de pedagogie“ de Dr. A. Ieșan profesor. Suceava 1914. Editura Soc. „Școala Română“. Manualul acesta e merit pentru elevii din școala normală și merită să fie recomandat publicului doritor de o astfel de lectură. Sunt atât de puține publicațiile de felul acesta în limba noastră, și d-l prof. Ieșan, care se bucură de o frumoasă trecere în cercurile pedagogice românești și streine, și-a câștigat un merit mai mult prin publicarea acestui manual, lucrat după principiile cele mai nouă psihopedagogice. — Prețul broșat 1.60 cor., legat 2.20 cor.

„Revista copiilor și a tineretului“, Nr. 9 anul al IV, cu următorul bogat cuprins: Regina Elisabeta, de C. G. Costa-Foru. — Oțul (poesie), de D. Const. Clincet. — Corbul și Porumbelul, de Mărandica. — Aventurile unui ursuleț, de D-na X. — Pagini ilustrate, de un abonat. — Capcana, de I. C. Visarion. — La Turda (poesie) de Dem. Bassarabeanu. — Răspata, de Maro. — Rămășagul unei Baronesse, de Lilliana. — Hazuri. — Poșta redacției.

Abonamentul anual cu premii: lei 6 — (Editia de lux lei 10 —). Pe 6 luni lei 3.50. Pe trei luni lei 2. — Redacția și Administrația: str. Enăchiță Văcărescu 8 bis, București.

Proprietar: Tip. A. Kureștanu: Branice & Comp. Redactor responsabil: Ioan Lăces

Nr. Mag. 260/43916. Pește de lac sărat (mijloc ca alimentațiune ieftină) se capătă în hala cumpeni dela Stat. Brassó 8 Martie 1916. Magistratul orașănesc.

1-8

A apărut: Iamuriri referitoare la Ajutorul de stat

pentru familiile celor înrolați precum și despre îngrijirea invalizilor, a văduvelor și orfanilor celor căzuți în războiu.

Broșura este întocmită după ordinațiunile și legile referitoare la ajutoarele ce se dau din partea statului, și este împărțită în trei părți: I. Ajutorul de stat.

Pe 12 pagini se vorbește în broșura despre felul cum se dă ajutor familiilor a căror susținător a fost înrolat. Se arată cu deamănăntul care familie are drept să ceară ajutor și cât îi se poate da după lege. În fiecare comitat ajutoarele se schimbă. Se relevă cât ajut. r se dă în comitatele românești.

II Ingrijirea invalizilor și a familiilor acestora. În acest capitol se spune pe 11 pagini cum se îngrijește statul de soldații și ofițerii cari au devenit ologi, ciungi, etc. în deursul împlinirii datorilor lor militare. Se arată cu cifre cât ajutor se dă lunar, ori anual invalizilor și familiilor lor.

III Ocrotirea familiilor celor căzuți (morți) pe câmpul de luptă, precum și a celor dispăruți. Sub acest titlu se publică cu deamănăntul ajutorul dela stat al văduvelor, orfanilor și al familiilor celor căzuți pe câmpul de luptă. Se arată sprijinul material lunar al văduvei, mesele de creștere ale orfanilor și ajutorul provizor anual în cazul când soldatul a dispărut. Toate aceste se cuprind într-un articol separat unde se arate competițiile lunare ale văduvelor și orfanilor rămași de ofițerii, ca deși și stogării oțuți în războiu, și mesele de educațiune a copiilor rămași fără tată.

Broșura aceasta este unica în felul său. În t-ată broșura se pun întrebări și se dau răspunsuri înțeleghătoare. Prețul 40 fileri, plus 5 fileri porto postal. Se poate căpăta dela Administrația ziarului „Foata poporului Român“ BUDAPESTA, VII, Ica-utca 86.

1-6

Subscriberi se recomandă, ca mijlocitoare la cumpărarea și vânzarea de Case, pământuri, Vile, grădini, precum și prăvăli și locuințe. Serviciu real.

Marie Friedmann Șirul livadei Nr. 2 Tel. 45. 6-15

Altoi de viie soi american neted și cu rădăcini diferite soțuri, garantând pentru veritabilitatea lor, furnizează în asortimentul cel mai bogat cunoscut și încreștată firmă „Kisküküllőmenti első szőlőltvány telep“ Proprietar: Frideric Caspari Mediaș. (Medgyes) com. Târnava-mare (N. Kük-m.) Cereți preț curent ilustrați! Acest preț curent cuprinde toate scrierile de recunoștință soșite din diferite regiuni ale țării, în consecință înainte de a face comanda ori-care proprietar de vie poate cere informații verbale sau la scris dela persoane cunoscute relativ la încrederea de care se bucură numita p-piniară.

Birou de informații în Budapesta. Dau informații în orice caasă ce se ține de Budapesta. Dau informații referitor la rugăriile trimise la oricare ministeriu. Urges rezolvarea cauzelor și rog rezolvare favorabilă. În cauze de miliție dau deslușiri grabnice și sigure. Căștig informații despre soldații pierduți pe câmpul de luptă Mijloace totfelul de vânzări și cumpărări. L. Olariu 2-5 Budapest II. Margit Körut 50.

Anunț. Caut un bun morar, fie tânăr sau bătrân pe timp îndelungat. Ocuparea postului poate fi imediată. Sam. Wagner Sibiu (Nagyszeben). 1-2

TIPOGRAFIA H. MURESIANU: BRANISCE & COMP STRADA PRUTULUI 15. Modern aranjată în casele proprii, asortată cu tot felul de caractere de litere nouă, stă la dispoziția onor. clienți, cari doresc vre-o tipăritură ca Bilete de vizită, Bilete de logodnă, Bilete de nuntă, sau: cărți de școală, tipărituri de bancă etc. Ori ce fel de tipărituri execută prompt și iute. A bonați GAZETA TRANSILVANIEI

„HAȚIEGANA“

institut de credit și economii, societate pe acții în Hațeg. --- takarék- és hitelintézet részvénytársaság Hátzegen.

Convocare.

In baza §-lui 19 din statute, domnii acționari ai institutului de credit și economii „HAȚIEGANA“, societate pe acții în Hațeg, sunt convocați în

Adunare generală,

care se va ține în localul institutului din Hațeg în 4 Aprilie st. n. 1916, la orele 10 a. m., cu următoarea

Ordine de zi:

1. Deschiderea adunării generale prin președintele, numirea unui notar, a doi scrutinători și verificatori ai procesului verbal, constatarea acționarilor prezenți și a voturilor.
2. Raportul direcțiunii și a comitetului de supraveghiere, aprobarea bilanțului pe 1915, întrebuintarea profitului curat și descărcarea direcțiunii de gestiunea sa.
3. Fixarea marcelor de prezentă.
4. Alegerea a 3 membri în direcțiune cu mandat, pe 3 ani.
5. Eventuale propuneri.

Acționarii cari doresc a lua parte la adunarea generală sunt rugați să observe prescrierile §§-lor 22, 23 și 24 din statute. Acțiunile și eventualele plenipotente trebuie depuse la cassa institutului până în 3 Aprilie 1916 la orele 12 m.

Acții și plenipotente se pot depune și la toate institutele cari sunt membre la „Solidaritatea“, până la 2 Aprilie st. n. 1916.

Dacă la adunarea generală n-ar participa acționari în numărul recerut de statute, adunarea generală se va ține în 11 Aprilie st. n. 1916, la orele 10 a. m. în localul institutului, când fără privire la numărul acționarilor prezenți și al acțiunilor reprezentate, se va aduce hotărâri valde.

Hațeg, la 24 Februarie st. n. 1916.

Direcțiunea.

Activa — Vagyon	Bilanț cu 31 Dec. 1915.	Mérlegszámla 1915. dec. 31-én.	Pasiva — Teher	
Cassa — Pénztár készlet	75.470.48		Capital societar — Részvénytőke	450.000.—
Monete — Érmek	2.219.35	77.689.83	Fond de rezervă — Tartalékalap	139.955.71
Giro-Cento la Banca Austro Ungară și bon la bănci — Giro-számla az Osztrák-Magyar és más bankoknál		94.144.05	Fond special de rezervă — Külön tartalékalap	20.526.20
Cambii — Váltó tárca	1.053.726.89		Fond de pensuni — Nyugdíjalap	38.707.29
Imprumuturi hipotecare cu oblig. — Kötvény kölcsönök	211.974.—		Depuneri spre fructificare — Betétek	1.014.810.51
Imprumuturi de Cont-curent — Folyószámla kölcsönök	71.511.57	1.337.212.46	Dividendă neridicată — Fel nem vett osztalék	1.532.—
Efecte — Értékpapírok	134.950.—		Diverse conturi creditoare — Különféle hitelező számlák	24.458.38
Acțiuni dela alte bănci — Részvények más bankoktól	9.655.—	144.605.—	Interese transitoare — Átmeneti kamatok	37.015.60
Edificiile institutului — Intézete házak		69.000.—	Profit curat — Tiszta nyereség	38.771.98
Realități și anticipațiuni — Ingatlanok és előlegek		40.154.24		
Mobilier — Felszerelés	2.250.—			
Amortizare — Leírás	250.—	2.000.—		
Diverse conturi debitoare — Különféle tartozó számlák		972.09		
		1.765.777.67		1.765.777.67

Cheltuieli — Kiadás.	Contul Profit și Perdere. — Nyereség- és Veszteség-számla.	Intrate — F bevétel
Interese: — Kamatok:		
pentru depuneri — betétek után	54.807.69	
„ reesc. — visszszámításért.	10.441.20	
„ avans pe efecte — értékpapírelőlegért	1.112.09	
„ fondul de rezervă — tartalékalapért	5.382.91	
„ fondul de penziune — nyugdíjalapért.	2.190.97	73.434.86
Spese: — Költségek:		
salare și bani de cvartir — fizetések és lakpénz	17.569.44	
imprimate, registre, et. — különtélek	7.116.82	
marce de prezentă — jelenlétijegy	766.—	25.452.26
Contribuție: — Adók:		
directă — egyenes	14.215.21	
10% la interese de depuneri — 10% betét kamat után.	5.430.76	
competință de timbru — bélyegilleték.	164.80	19.810.77
Amortizări: — Leírások:		
din mobilier — felszerelésből.	250.—	
din realități — ingatlanokból.	1.000.—	
din acțiuni dela alte bănci — részvények más bankoktól	1.000.—	
Diferință de curs la efecte — Árfolyam különbözet.	839.20	3.089.20
Profit curat — Tiszta nyereség.	38.771.98	38.771.98
	160.559.07	160.559.07

Hațeg, la 31 Decembrie 1915. — Hátzszeg, 1915. december hó 31-én.

Budiu m. p., dir.-exec. — vezérigazgató.

Victor Pop m. p., contabil — könyvelő.

Direcțiunea. — Az igazgatóság.

Iulius Popovits m. p.

Teofil Crișan m. p.

Otto Popovits m. p.

Iasna m. p.

Straițar m. p.

Dr. Hica m. p.

Muntean m. p.

Subsemnatul comitet am examinat contul prezent și l-am aflat exact. — Alulirott felügyelő-bizottság jelen mérleget megvizsgálta és helyesnek találta.

Hațeg, la 24 Februarie 1916. — Hátzszeg, 1916 február hó 24-én.

COMITETUL DE SUPRAVEGHIERE: — A FELÜGYELŐBIZOTTSÁG:

Dominic Rațiu m. p.

Romul Raca m. p.

Gheorghe B. Reiescu m. p.

Petru Clecan m. p.

Raportul comitetului de supraveghiere:

A felügyelő bizottság jelentése.

Onorată adunare generală!

Bilanțul încheiat la 31 Decembrie 1915 cu un profit curat de K 38.771.98 revizându-l l-am aflat exact. Vă propunem să-l primiți.

Cu privire la împărțirea profitului curat Vă recomandăm spre primire-propunerea direcțiunii și în fine Vă rugăm să binevoiți a da atât direcțiunii cât și comitetului de supraveghiere absolutul pentru anul expirat.

Hațeg; la 24 Februarie 1916.

COMITETUL DE SUPRAVEGHIERE:

Dominic Rațiu mp. Romul Racamp. Gheorghe B Reiescu mp. Petru Clecan mp.

Tisztelt közgyűlés!

Az 1915 év végével 38.771.98 korona tiszta nyereséggel lezárt mérleget megvizsgáltuk, s azt helyesnek találva, elfogadásra ajánljuk.

A tiszta nyereség hova fordítása iránt tett igazgatósági indítványhoz hozzá járunk, s annak elfogadását kérjük.

Végre indítványozzuk, miszerint úgy az igazgatóságnak mint a felügyelő bizottságnak is a felmentvény a múlt évre megadásának.

Hátzszeg, 1916 február hó 24-én.

A „Hațegana“ takarék és hitelintézet felügyelő-bizottsága:

Rațiu Domokos sk. Raca Romulusz sk. Reiescu B. György sk. Clecan Pétersk.